

Η πρόταση Σολτς για το μέλλον της Ευρώπης και τα διλήμματα για την Ελλάδα

Πόσο αποδεκτή και εφικτή είναι η υπερεθνική ρύθμιση στα πεδία της εξωτερικής πολιτικής και της άμυνας στην ΕΕ;

Ο Γερμανός καγκελάριος Όλαφ Σολτς, κατά την επίσκεψή του στην Τσεχία και σε ομιλία του στο Καρολίγγειο Πανεπιστήμιο με τίτλο [«Η Ευρώπη είναι το μέλλον μας»](#), μεταξύ άλλων **πρότεινε**: «μια σταδιακή μετάβαση στη λήψη αποφάσεων με πλειοψηφία στην κοινή εξωτερική πολιτική, αλλά και σε άλλους τομείς, όπως η φορολογία - γνωρίζοντας καλά ότι αυτό θα είχε συνέπειες και για τη Γερμανία».

Ήταν αναμενόμενο πως ο πόλεμος στη Ουκρανία και η πλήρης επικράτηση των ατλαντικών επιλογών θα επανεφέραν στο προσκήνιο το

ζήτημα της ολοκλήρωσης της ΕΕ στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της άμυνας και της ασφάλειας. **Είναι γνωστό ότι στα συγκεκριμένα πεδία η μέχρι τώρα πορεία του φιλόδοξου ευρωπαϊκού εγχειρήματος εξακολουθεί να υλοποιείται σε αμιγώς διακυβερνητικό επίπεδο, τούτέστιν οι αποφάσεις λαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατόπιν ομοφωνίας των αρχηγών των κρατών-μελών.**

Ακολούθως και επί του θέματος ο Γερμανός αξιωματούχος δήλωνε: **«το NATO παραμένει ο εγγυητής της ασφάλειάς μας»**, διαβεβαιώνοντας ότι οι -οσονούπω- διευρυμένες αμυντικές δυνατότητες της Γερμανίας, θα είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμες για το NATO. Με την συγκεκριμένη δήλωση τάσσεται υπέρ της συνέχισης της ατλαντικής υπεροχής για τα ζητήματα άμυνας και ασφάλειας στην Ευρώπη, μεταθέτοντας το ζήτημα της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ στο απώτερο μέλλον.

Η εν λόγω τοποθέτηση καταδεικνύει την μεταψυχροπολεμική απόφαση της Γερμανίας να μην έρθει σε σύγκρουση με τους αγγλοσάξονες με αντίτιμο την στρατηγική αυτονομία της ΕΕ.

Προτείνει λοιπόν ο Όλαφ Σολτς, ότι τα κράτη-μέλη της ΕΕ πρέπει να εγκαταλείψουν τον κανόνα των ομόφωνων αποφάσεων, που άπτονται της Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΕΠΠΑ) και της Κοινής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας (ΚΠΑΑ), υιοθετώντας την αρχή της πλειοψηφίας. **Ακροθιγώς, εισηγείται υπερεθνική ολοκλήρωση στους συγκεκριμένους τομείς εντός της ΕΕ, αλλά διαιώνιση της ατλαντικής πρωτοκαθεδρίας στο στρατηγικό επίπεδο. Ενδιαφέρον θα έχει η γαλλική θέση επί της πρότασης...**

Μετά την περιπετειώδη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ αναπτερώθηκαν οι ελπίδες ότι θα υπάρξουν πιο ευοίωνες προοπτικές για υπερεθνική ολοκλήρωση στον τομέα της ΚΕΠΠΑ. Είναι γεγονός ότι δεν ήταν μόνο η παρουσία της **Βρετανίας** που καθιστούσε αδύνατη την εν λόγω στοχοθεσία και την αναγκαία θεσμική μεταρρύθμιση, αλλά συνιστούσε κυρίως δομική αδυναμία του ευρωπαϊκού χώρου, εξ αιτίας των στρατηγικών αποκλίσεων και ιεραρχήσεων των κρατών-μελών.

Η γερμανική πρόταση, επ' αφορμή του πολέμου στην Ουκρανία, συνάδει με την πρακτική της Κοινότητας ότι οι κατά καιρούς κρίσεις ωθούν τα κράτη-μέλη σε αποφάσεις για την περαιτέρω ολοκλήρωση σε διάφορους τομείς. Στην πρακτική εφαρμογή της σημαίνει ότι θα μπορούν να λαμβάνονται αποφάσεις κατά πλειοψηφία -με το υπάρχον διπλό κριτήριο, ίσως και πιο ενισχυόμενες αλλά όχι ομόφωνες- οι οποίες ενδεχομένως θα παρακάμπτουν ή και θα έρχονται σε αντίθεση με προσδιορισμένα συμφέροντα και επιδιώξεις κάποιου/ων κρατών-μελών. **Ο Γερμανός καγκελάριος ανέφερε ότι αυτή η πρακτική ενδεχομένως να θίξει και γερμανικά συμφέροντα. Ενδόμυχα, ίσως να πιστεύει πως η χώρα του θα βρίσκει τις αναγκαίες ψήφους ώστε να ληφθεί ή να αποτραπεί μία απόφαση.**

Η Ελλάδα διαχρονικά τάσσεται υπέρ της ολοκλήρωσης στα πεδία της εξωτερικής πολιτικής, της ασφάλειας και της άμυνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναντίρρητα είναι ορθό το επιχείρημα πως εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης ο ρόλος, ιδιαίτερα των μικρότερων κρατών – μελών, θα ήταν σαφώς πιο υποβαθμισμένος και η θέση πιο επισφαλής.

Το ζήτημα που ανακύπτει στην παρούσα συγκυρία συνίσταται επί τη βάση ποιων κριτηρίων θα συνεχίσει να πορεύεται η Κοινότητα τα επόμενα χρόνια και πώς θα αποφασίζει για την περισσότερη ή λιγότερη ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και σε ποιους τομείς;

Αναμφίβολα οι συνεχείς μεταψυχροπολεμικές διευρύνσεις ενέτειναν τις στρατηγικές **αποκλίσεις** μεταξύ των εταίρων. Επίσης, ως απόρροια των μεταψυχροπολεμικών συσχετισμών, δημιουργήθηκε, σε σημαντικά τμήματα των ευρωπαϊκών κοινωνιών, η **πεποίθηση ότι η Γερμανία, άλλοτε πιο συγκεκριμένα κι άλλοτε πιο απροκάλυπτα επιβάλλει εν τέλει την εκάστοτε ατζέντα της.**

Οι διαδοχικές κρίσεις που αντιμετώπισε η ΕΕ από το 2010 και εντεύθεν καταδεικνύουν ότι το πραγματικό επίπεδο ολοκλήρωσής της είναι σαφώς χαμηλότερο από το ονομαστικό και κυρίως ότι δεν έχουν επέλθει οι αναγκαίες συγκλίσεις σε ανθρωπολογικό επίπεδο, οι οποίες θα δρομολογούσαν την πολιτική της ενοποίησης.

Αν οι δυστοκίες της Κοινότητας στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής απλώς υπενθύμιζαν τις στρατηγικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών - μελών και το σημαίνοντα ρόλο των **ΗΠΑ** όσον αφορά την ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφαλείας, **η τωρινή συγκυρία φαίνεται να κυοφορεί κινδύνους αποδόμησης του υπερεθνικού εγχειρήματος.**

Η Ένωση βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή της πορείας της έχοντας να ισορροπήσει μεταξύ των εσωτερικών τις αντινομιών και διλημμάτων καθώς και των συνεχόμενων προβλημάτων που ανακύπτουν στην περιφέρειά της. Παράλληλα, και λόγω τις οικονομικής κρίσης, οι υλιστικές προσδοκίες, οι οποίες στη συλλογιστική κάποιων θα οικοδομούσαν έναν νέο δημόσιο χώρο σε ευρωπαϊκή κλίμακα, φθίνουν εξασθενώντας έτι περαιτέρω και εξ' αυτού του γεγονότος τις προοπτικές πολιτικής συσσωμάτωσης της ΕΕ.

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση εξακολουθεί να μετεωρίζεται και προσεγγίσεις για ειρή και ως έτυχε συνέχιση και εμβάθυνση της συσσωματικής διαδικασίας δίχως να ληφθούν υπ' όψιν οι ανθρωπολογικές, υλικές και στρατηγικές πραγματικότητες πιθανόν να δημιουργήσουν ακόμη μεγαλύτερους κλυδωνισμούς.

Κλείνοντας ας πραγματοποιήσουμε ένα άλμα στο μέλλον, όπου σύμφωνα με τη γερμανική πρόταση η ΚΕΠΠΑ θα έχει υπερεθνικά χαρακτηριστικά. Υπό αυτό το πρίσμα **τίθεται ως υπόθεση εργασίας το εξής ερώτημα: τί θα μας διασφαλίζει πως μια απόφαση του υπερεθνικού οργάνου δεν θα παρακάμπτει ελληνικές ή/και κυπριακές επιδιώξεις και ενδεχομένως θα «συμμερίζεται» και μέρος των τουρκικών «ανησυχιών»;**